

Ὁσιος Παΐσιος ὁ ἁγιορείτης (1924-1994)

Πρωτοπρ. Γεωργίου Χρ. Εὐθυμίου
τ. Ἐπικούρου Καθηγητοῦ Θεολογικῆς Σχολῆς
Ε.Κ.Π.Α.

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐπισημαίνει, φωτιζόμενος ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ὅτι «οὗ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις» (Ρωμ. ε', 20). Ὁ λόγος του ἐπαληθεύεται γιὰ μία ἀκόμη φορά καὶ κατὰ τὸν 20ὸν αἰῶνα, τὸν πολυδιαφημισμένο καὶ ἀντιφατικό, κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ ὁποίου ἐσημειώθησαν μεγάλες ἐπιστημονικὲς καὶ τεχνολογικὲς πρόοδοι, ἐνῶ συγχρόνως ἔρρευσαν ποταμοὶ αἵματος, μὲ

ἀποτέλεσμα τὸν εὐτελισμὸ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ τὴν ἀπαξίωση τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου.

Σ' αὐτὸν τὸν αἰῶνα ὁ Τριαδικὸς Θεὸς ἀνέδειξε φωτεινοὺς ἀστέρες πρώτου μεγέθους στὸ ἐκκλησιαστικὸ στερέωμα. Αὐθεντικούς ἀνθρώπους «πλήρεις πίστεως καὶ δυνάμεως» (Πράξ. στ', 8), οἱ ὁποῖοι ἐλευθέρως καὶ ἐν ἐπιγνώσει ἀκολούθησαν τὸν Χριστό, ἔζησαν ἔδραϊοι καὶ ἀμετακίνητοι «ἐν οἷς ἔμαθον καὶ ἐπιστώθησαν» (Β' Τιμ. γ', 14) καὶ ἐπορεύθησαν «δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ» (Ἐφεσ. ε', 10).

Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ, πὺ παρακάμπτοντες τὶς ψευδαισθήσεις καὶ τὶς αὐταπάτες τοῦ πεπτωκότος κόσμου, πὺ «ὄλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται» (Α' Ἰω. ε', 19), ἔζησε αὐθεντικὰ «ἡμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσωμεν τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ» (πρβλ. Α' Πέτρ. β', 21) εἶναι καὶ ὁ Γέρων Παῖσιος ὁ Ἄγιορείτης, στὸν ὁποῖον ἀναφέρεται ἡ παροῦσα ἐργασία.

Ὁσιος Παΐσιος ὁ Ἄγιορεΐτης

Τὸ καλοκαίρι τοῦ 1975 ἀξιώθηκα νὰ μεταβῶ γιὰ πρώτη φορά στὸ «Περιβόλι τῆς Παναγίας», τὸ Ἅγιον Ὄρος. Ἐπισκέφθηκα διάφορες αἰωνόβιες μονές, προσκύνησα πολλοὺς ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τοῦ ἀγιωνύμου τόπου, δηλαδή, ἱερὰ λείψανα μαρτύρων καὶ ὁσίων τῆς πίστεώς μας, καθὼς καὶ ἀγίας εἰκόνας. Συμμετεῖχα στὶς καθημερινές μακρὲς ὀλονύκτιες ἀκολουθίες, πὺ ἐπισφραγίζονται μὲ τὴν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργί-

ας, νωρίς τὸ πρωί. Παρεκάθησα στὴν λιτὴ μοναστηριακὴ τράπεζα, ὅπου ὅλα σοῦ θυμίζουν ὅτι τρῶς γιὰ νὰ ζῆς καὶ νὰ ἀγωνίζεσαι γιὰ τὴν σωτηρία σου καὶ δὲν ζῆς γιὰ νὰ τρῶς, ὅπου καὶ τὸ κατανυκτικὸ πατερικὸ ἀνάγνωσμα ἐπιδιώκει νὰ μεταθέσῃ τὸν νοῦ τῶν συνδαιτημόνων στὸν οὐρανό. Συναναστράφηκα συνειδητοῦς μοναχοῦς, οἱ ὁποῖοι ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὸν θεῖο ἔρωτα καὶ ὑπακούοντες στὴν προτροπὴ τοῦ Μεγ. Βασιλείου «*πρόσεχε σεαυτῶ*» ἀρνήθηκαν τὸν κόσμο, ἀλλ' ὄχι τὸν ἄνθρωπο, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου προσεύχονται ἐξ ἀγάπης ἀδιαλείπτως καὶ «*μετὰ πολλῶν δακρῶν*» (Πράξ. κ', 19), στὸ κελλί τους καὶ τὸν ναὸ κατὰ τὶς ἱερὲς παννουχίδες.

Σ' αὐτὴ τὴν ἐπίσκεψη, παρὰ τὴν ἐπιθυμία μου, δὲν ἀξιώθηκα νὰ συναντήσω τὸν Γέροντα Παῖσιο, πὺ τότε ἀσκήτευε στὸ Σταυρονικητιανὸ κελλί τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Τοῦτο ἔγινε ἀργότερα, «*ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου*» (Γαλ. δ', 4). Ἐκεῖνο, ὅμως, πὺ ἀπεκόμισα γι' αὐτὸν τὸν χαριτωμένο ἄνθρωπο, στὸ πρῶτο προσκύνημά μου στὸ Ἅγιον Ὄρος, ἦταν τὰ χαρακτηριστικὰ λόγια ἐνὸς συμπροσκυνητοῦ, σήμερα ὁμοτίμου καθηγητοῦ στὴν Ἱατρικὴ Σχολὴ τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, πὺ τὸν εἶχε συ-

ναντήσει καὶ μοῦ εἶπε, ὅτι «ἡ ἀγάπη του σὲ δια-
λύει», κάτι ποὺ διεπίστωσα καὶ ὁ ἴδιος ἀργότερα.

Μὲ αὐτὸν τὸν ἀύθεντικὸ ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ
θὰ ἀσχοληθῶ μὲ συντομία στὴν συνέχεια, ὅπως
στοὺς παρελθόντες εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ καταθέσω τὴν
μαρτυρία μου γιὰ τοὺς πεφιλημένους πνευματι-
κούς μου πατέρες, τὸν ὄσιο Πορφύριο τὸν Καυ-
σοκαλυβίτη καὶ τὸν Γέροντα Ἰάκωβο Τσαλίκη.

* * *

Τὴν Τρίτη, 12 Ἰουλίου 1994¹, ἀνεπαύθη ἐν Κυ-
ρίῳ, στὸ Ἱερὸ Ἡσυχαστήριον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου
τοῦ Θεολόγου, στὴν Σουρωτὴ Θεσσαλονίκης, ὁ
μακαριστὸς Γέρον Παῖσιος ὁ Ἄγιορείτης.

Ὁ ἀύθεντικὸς αὐτὸς ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ποὺ
κατὰ κόσμον ὀνομαζόταν Ἀρσένιος Ἐζνεπίδης,
γεννήθηκε στὶς 25 Ἰουλίου τοῦ 1924 στὰ Φάρασα
τῆς Καππαδοκίας ἀπὸ εὐσεβεῖς γονεῖς, τὸν Πρό-
δρομο καὶ τὴν Εὐλογία. Λίγες ἡμέρες ἀργότερα,
στὶς 7 Αὐγούστου, λόγω τῶν ἐκτάκτων καὶ δεινῶν
περιστάσεων, βαπτίστηκε στὰ Φάρασα ἀπὸ τὸν

---

1. Τὶς βιογραφικὲς πληροφορίες ἀντλῶ κυρίως ἀπὸ
τὸ βιβλίον: Ὁ ἅγιος Παῖσιος ὁ Ἄγιορείτης, Ἱερὸν Ἡσυχασ-
τήριον «Εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης ὁ Θεολόγος», Βασιλικὰ
Θεσσαλονίκης 2015.

πατέρα Ἀρσένιο Χατζηφεφεντή καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα Ἀρσένιος.

Πρὶν συμπληρωθῆ μήνας ἀπὸ τὴν γέννησή του, στὶς 14 Αὐγούστου, ξερριζώθηκε μαζί μὲ τοὺς γονεῖς, συγγενεῖς καὶ λοιποὺς Φαρασιῶτες ἀπὸ τὴν πατρογονικὴ του ἐστία καὶ πῆρε τὸν δρόμο τῆς προσφυγιάς.

Τὸ πλοῖο μὲ τοὺς πρόσφυγες ἔφθασε στὴν μητροπολιτικὴ Ἑλλάδα στὶς 14 Σεπτεμβρίου. Ἡ οἰκογένεια τοῦ Γέροντος, πρὶν ἐγκατασταθῆ ὀριστικὰ στὴν Κόνιτσα τὸ 1926, διέμεινε γιὰ λίγο διαδοχικὰ στὸν Πειραιᾶ, στὸ Κάστρο τῆς Κέρκυρας καὶ σ' ἓνα χωριό, τὴν Πλαταριά, κοντὰ στὴν Ἡγουμενίτσα. Στὴν Κόνιτσα τελείωσε τὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο καὶ στὴν συνέχεια ἐργάσθηκε σὰν ξυλουργὸς καὶ ἀγρότης μέχρι τὸ 1948, ὅταν κατετάγη στὸν στρατό. Ἡ στρατιωτικὴ του θητεία, τὰ δέκα ἐκεῖνα χρόνια τοῦ ἐμφυλίου, διήρκεσε περίπου δύο χρόνια, ἕως τὸν Μάρτιο τοῦ 1950, ὅταν ὁ ἀσυρματιστὴς Ἀρσένιος Ἐζνεπίδης πῆρε τὸ ἀπολυτήριό του μὲ διαγωγή «ἐξάιρετο».

Τὸ 1950 πῆγε στὸ Ἅγιον Ὄρος μὲ σκοπὸ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ ὄνειρο τῆς ζωῆς του, νὰ ἐνδυσθῆ δηλαδὴ τὸ ἀγγελικὸ σχῆμα.

Μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1950 καὶ 1953 ἐπέστρεψε

στήν Κόνιτσα, γιά νά βοηθήση τήν πατρική του οικογένεια.

Στις 27 Μαρτίου 1954 στήν Μονή Ἐσφιγμένου, ὅπου βρισκόταν ὡς δόκιμος, ἔγινε ἡ τελετή τῆς «Ρασοευχῆς» καί μετονομάσθηκε σέ Ἀβέρκιο.

Τὸ 1956 βρισκόταν πλέον στήν Μονή Φιλοθέου. Ἐκεῖ ἔλαβε τὸ «Μικρὸ Σχῆμα» καί πῆρε τὸ ὄνομα Παῖσιος, στίς 3 Μαρτίου 1957.

Τὸ 1958, μετὰ ἀπὸ παράκληση τῶν κατοίκων τῆς Κόνιτσας, πὺ κινδύνευαν πνευματικῶς ἀπὸ «ἐπιδρομῆ» Προτεσταντῶν, πὺ εἶχαν προσηλυτίσει ὀγδόντα φτωχῆς οἰκογένειες, ἐγκαταστάθηκε στήν Ἱερὰ Μονή Γενεθλίων τῆς Θεοτόκου Στομίου, δίπλα στὸν Ἀῶο ποταμό, τὴν ὁποία ἀνεκαίνισε. Ἐκεῖ ἔμεινε ἀσκούμενος ἐπὶ τετραετίαν καί βοήθησε πολὺ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς, πὺ προσέφευγαν στήν Μονή.

Τὸ 1962 τὸν συναντοῦμε νὰ ἀσκητεύη στὸ κελλί τῶν Ἀγίων Γαλακτίωνος καί Ἐπιστήμης, στήν ἔρημο τοῦ Ὁρους Σινᾶ, πλησίον τῆς Μονῆς τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης.

Τὸ 1964 ἐπιστρέφει στὸ Ἅγιον Ὅρος καί ἐγκαθίσταται στὸ Κελλί τῶν Ἀγίων Ἀρχαγγέλων, τῆς Σκήτης τῶν Ἰβήρων.

Στις 11 Ἰανουαρίου 1966 ἔλαβε τὸ «Μέγα καί

Ἀγγελικὸ Σχῆμα» ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ παπα-Τύχωνα, στὸ Σταυρονικητιανὸ Κελλὶ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

Ἀπὸ τὶς 4 Αὐγούστου 1966 μέχρι τὶς 15 Δεκεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους ἐνοσηλεύθη στὸ Νοσοκομεῖο, ὅπου ὑπεβλήθη σὲ χειρουργικὴ ἐπέμβαση, κατὰ τὴν ὁποία ἀφαιρέθηκε μεγάλο τμῆμα τῶν πνευμόνων του.

Τὸ 1967 ἐγκαταστάθηκε στὸ Λαυρεωτικὸ Κελλὶ τοῦ Ὑπατίου στὰ Κατουνάκια γιὰ ἐντονώτερη ἄσκηση.

Μετὰ τὴν κοίμηση τοῦ παπα-Τύχωνα, στὶς 10 Σεπτεμβρίου 1968, ἐγκαταστάθηκε στὸ Σταυρονικητιανὸ Κελλὶ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ὅπου ἀσκήτεψε μέχρι τὸ 1979.

Τὸ 1979 ἐγκαταβίωσε στὸ Κουτλουμουσιανὸ Κελλὶ τῆς Παναγούδας, κοντὰ στὶς Καρυές. Ἐκεῖ παρέμεινε μέχρι τὸ 1993, ἀσκούμενος καὶ δεχόμενος πολλὰς χιλιάδες ἀνθρώπων, ποὺ τὸν ἐπισκέπτονταν γιὰ νὰ μοιραστοῦν μαζί του τὸν πόνο τους καὶ νὰ ζητήσουν τὴν συμβουλὴ καὶ τὴν προσευχὴ του.

* * *

Κατ' αὐτὴ τὴν εὐλογημένη καὶ καρποφόρο δεκαπενταετία τῆς ἐγκαταβιώσεώς του στὸ Κελλὶ

τῆς Παναγούδας μὲ ἀξίωσε ὁ Θεὸς νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ μερικὲς φορές καὶ νὰ συνομιλήσω μαζί του.

Θυμᾶμαι τὴν λαχτάρα μὲ τὴν ὁποία κατηφόριζα στὸ μονοπάτι, πού ὀδηγοῦσε ἀπὸ τὶς Καρυές, τὸ διοικητικὸ κέντρο τῆς Ἀθωνικῆς Πολιτείας, στὸ Κελλὶ τοῦ Γέροντος. Ἡ γλυκιὰ προσδοκία τῆς συναντήσεως μὲ τὸν ἀληθινὸ αὐτὸ ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ πλημμύριζε τὴν καρδιά μου καὶ ἔδινε φτερὰ στὰ πόδια μου.

Ἡ ἀναμονὴ μπροστὰ στὴν ἐξώπορτα τῆς αὐλῆς τοῦ Κελλιοῦ ἦταν κατὰ περίπτωσιν μικρὴ ἢ μεγάλη. Ὁ Γέροντας φρόντιζε νὰ τὴν «γλυκαίνει», ξεκουράζοντας τὸν προσκυνητὴ μὲ λουκούμια, ἄλλα γλυκίσματα καὶ νερό, τὰ ὁποία ὑπῆρχαν μονίμως ἐκεῖ. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ προτροπικὴ ἐπιγραφή πού εἶχε γράψει «εὐλογία' νὰ τρῶτε». Ἄλλ' ἐκτὸς ἀπὸ τὰ παραπάνω, ὑπῆρχαν ἐκεῖ καὶ πρόχειρα καθίσματα, γιὰ νὰ ξεκουράζονται οἱ ἀναμένοντες προσκυνητὲς καὶ διάφορα ἐνδύματα γιὰ νὰ τὰ φοροῦν καὶ νὰ μὴν κρυολογοῦν, ἐπειδὴ ἦσαν ἰδρωμένοι. Τόση στοργή, τόση ἀγάπη, τόση πρόνοια γιὰ τὸν καθένα!

Κάποια στιγμὴ ἄνοιγε ἡ πόρτα τοῦ Κελλιοῦ, τοῦ παλαιοῦ καὶ φτωχικοῦ αὐτοῦ κτίσματος κι ἐνεφανίζετο ὁ Γέροντας, πού ἦταν μέσα ἀπασχολημέ-

νος μὲ τὴν ἄσκησιν καὶ τὴν καρδιακὴν προσευχὴν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν του. Τὸ πρόσωπό του ἦταν πάντοτε ἰλαρό, ἡ δὲ διάθεσή του ἐγκάρδια. Μᾶς ὑποδεχόταν καὶ μᾶς ἔβαζε νὰ καθίσουμε στὸ «*ὑπαίθριον ἀρχονταρίκι*», ὅπου τὰ καθίσματα ἦσαν κομμάτια ἀπὸ κορμούς δένδρων. Μὲ τὸ ἓνα χέρι μᾶς χαιρετοῦσε καὶ μὲ τὸ ἄλλο μᾶς κερνοῦσε λουκούμι καὶ νερό, κατὰ τὴν ἀγιορειτικὴν παράδοσιν.

Ἐκεῖ, κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα, μὲ τὰ πουλιὰ νὰ «*ἰσοκρατοῦν*», ὁ Γέροντας ἄρχιζε νὰ μᾶς ἀπευθύνῃ «*ρήματα ζωῆς αἰωνίου*» (Ἰω. στ', 68), εἴτε κατόπιν ἐρωτήσεων δικῶν μας, εἴτε ἀπὸ μόνος του, βάσει πληροφοριῶν «*ἄνωθεν*» γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ καθενός μας. Κι ἐδῶ εἶναι τὸ θαυμαστό.

Οἱ προσκυνητὲς ἦσαν διαφόρου ἡλικίας, ἐπαγγελματοῦ, χαρακτῆρος, πνευματικοῦ καὶ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου. Ἄλλοι εἶχαν συνείδησιν γιὰ τὸ ποιὸν εἶχαν μπροστά τους καὶ τί ἐγύρευαν. Ἄλλοι πῆγαιναν ἀπὸ περιέργεια, ἐπειδὴ κάτι εἶχαν ἀκούσει γι' αὐτόν. Κι ἄλλοι πῆγαιναν μὲ μιὰ διάθεσιν ἐριστικὴν καὶ ἀρνητικὴν. Κι ἐκεῖνος, ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καθοδηγούμενος, προσέφερε «*καθότι ἂν τις χρειᾶν εἶχε*» (Πράξ. β', 45).

Σὲ σχέσιν μὲ τὰ παραπάνω, δὲν θὰ λησμονήσω

τὴν συμπεριφορὰ τοῦ Γέροντος πρὸς ἓνα ἰσπανό, παπικό, φοιτητὴ τῶν Καλῶν Τεχνῶν, ποὺ σὲ κάποια ἐπίσκεψη βρέθηκε ἀνάμεσά μας στὸ «*ὑπαίθριο ἀρχονταρίκι*». Κάποια στιγμή ὁ Γέροντας στράφηκε μὲ ἐνδιαφέρον καὶ στοργὴ πρὸς αὐτόν, ἐπιστρατεύοντας κάποιες ἰταλικὲς λέξεις καὶ φράσεις, ποὺ θυμόταν ἀπὸ τὴν ἰταλικὴ κατοχή, γιὰ νὰ ἐπικοινωνήσῃ μαζί του. Στὴν συνέχεια τοῦ ἔδωσε στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα πολλὰ συμβουλὲς καὶ φανέρωσε πολλὰ ἀλήθειες, ποὺ ὅπως μᾶς ἐξήγησε, τὸ Ἅγιον Πνεῦμα θὰ τὸν βοηθοῦσε νὰ τὶς νοιώσῃ, παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ διαφορὰ τῆς γλῶσσας δὲν τὸν βοηθοῦσε νὰ τὶς καταλάβῃ. Εἶπε, πὶὸ συγκεκριμένα καὶ μὲ νόημα, στὴν παρατήρησιν ἑνὸς ἄλλου ἐπισκέπτη, πὼς «*ὁ ξένος φοιτητὴς δὲν καταλαβαίνει αὐτὰ ποὺ τοῦ λέτε στὰ ἑλληνικά*», ὅτι «*αὐτὸ ποὺ εἶναι νὰ καταλάβῃ, θὰ τὸ καταλάβῃ*».

Ἐκεῖνο ποὺ συνιστοῦσε σ' ὅλους ὅσους τὸν ἐπισκέπτονταν ἦταν τὸ ν' ἀποκτήσουν πνευματικὸ πατέρα. Γι' αὐτὸ βλέπαμε, ὅτι, ἀφοῦ ἔδινε κάποιες ἀπαντήσεις ἢ συμβουλὲς σὲ ἐρωτήματα ἢ προβλήματα, ποὺ τοῦ ἔθεταν οἱ ἄνθρωποι, τοὺς παρέπεμπε ἐν τέλει στὸν πνευματικὸ πατέρα γιὰ νὰ ἀποθέσουν ἐκεῖ, κάτω ἀπὸ τὸ πετραχήλι του,

τὸ βάρος τῶν ἁμαρτιῶν, ποὺ ἦταν ἡ αἰτία τῶν προβλημάτων. Ἔτσι, πολλοί, πάρα πολλοὶ χριστιανοί, ποὺ ζοῦσαν αὐτόνομα, ἐγωιστικά, ὀρφανεμένα, «ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα» (Ματθ. θ', 36), ἄκουγαν τὴν προτροπὴ του, ἀποκτοῦσαν πνευματικὸ πατέρα, ζοῦσαν ἐκκλησιαστικά, ἄλλαζε ἡ ζωὴ τους καὶ ἡ ζωὴ τῶν γύρω τους. Πάνω σ' αὐτὴν τὴν ἐνότητα θέλω νὰ ἀναφέρω κάτι, ποὺ ὁ Γέροντας συνιστοῦσε πάντοτε στοὺς ἐγγάμους ἐπισκέπτες του. «Νὰ ἔχετε, ἔλεγε, τὸν ἴδιο πνευματικὸ μὲ τὴν σύζυγό σας. Γιατί, ὅπως ὁ ξυλουργὸς πλανίζει δύο ξύλα μὲ τὴν ἴδια “πλάνη” καὶ τὰ κἀνὴ νὰ ἐφαρμόζουν, ἔτσι καὶ ὁ πνευματικὸς θὰ πλανίζει μὲ τὴν ἴδια “πλάνη” τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου συζύγου καὶ θὰ τοὺς ταιριάζη. Ἐνῶ, ἂν ἔχετε ἄλλον πνευματικὸ ὁ ἓνας καὶ ἄλλον ὁ ἄλλος θὰ ἔχετε δυσκολίες».

Θέλω νὰ ἀναφερθῶ καὶ σὲ κάτι ἄλλο πολὺ σημαντικό, ποὺ εἶπε ὁ Γέροντας σὲ κάποια εὐκαιρία. Βρισκόμουν μὲ παρέα στὸ «ὕπαιθριο ἀρχονταρίκι», ὅταν ἔφθασε μία ἄλλη συντροφιά, ἀνάμεσα στὴν ὁποία ἦταν κι ἓνας τότε ἐπίκουρος καθηγητῆς τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος ἔχει πλέον κοιμηθῆ, ποὺ εὐλαβεῖτο πολὺ τὸν Γέροντα. Ὁ καθηγητῆς

ἐρώτησε κάποια στιγμή τὸν π. Παῖσιο μὲ πόνο, ἐνδιαφέρον καὶ ἀγάπη: «Υπάρχουν, Γέροντα, συνάδελφοί μου γιατροί, ποὺ ἔχουν καλὴ προαίρεση, καλὰ αἰσθήματα, “σπλάγχνα οἰκτιρμῶν” (Κολ. γ’, 12), ἀλλὰ δὲν πιστεύουν. Τί νὰ κάνουμε γι’ αὐτούς;». «Ἄκουσε», τοῦ λέγει ὁ Γέροντας, «νὰ προσεύχεσθε γι’ αὐτούς, γιατί μ’ αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις δικαιοῦνται τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ». Παρόμοια εἶχε πεῖ σὲ ἄλλη εὐκαιρία γιὰ κάποιους καθηγητὲς καὶ διδασκάλους.

Ὁ Γέροντας, ὡς αὐθεντικὸς ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ἦταν ἐδραῖος καὶ ἀμετακίνητος «ἐν οἷς ἔμαθε καὶ ἐπιστώθη» (Β’ Τιμ. γ’, 14). Ἐγνώριζε καὶ ἐδίδασκε «λόγῳ καὶ ἔργῳ» (Ρωμ. ιε’, 18), ὅτι στὰ θέματα τῆς πίστεως δὲν χωρεῖ ταλάντευση, διαπραγμάτευση ἢ συμβιβασμός. Εἶχε σαφῆ συνείδηση, ὅτι ἡ μεγαλύτερη δυστυχία καὶ ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος γιὰ τὸν χριστιανὸ εἶναι τὸ ν’ ἀρνηθῆ τὴν πίστη του καὶ νὰ προσχωρήσῃ στὴν πλάνη. Καθὼς γνωρίζουμε, πολλοὶ πλανεμένοι καὶ μὴ ἀναπαυμένοι ἄνθρωποι, παρακινούμενοι ἀπὸ τὴν φήμη του, πήγαιναν νὰ τὸν γνωρίσουν καὶ νὰ συζητήσουν μαζί τὰ ὑπαρξιακά τους προβλήματα. Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι πάρα πολλοὶ ἀπ’ αὐτοὺς πήγαιναν βουτηγμένοι στὴν πλάνη κι ἔφευγαν

μετανοημένοι, πηγαίνοντας στὸν πνευματικὸ πατέρα γιὰ τὰ περαιτέρω. Ἐπειδὴ, λοιπόν, τὸ νὰ ἐμπλακῆ κανεὶς σὲ κάποια ἀπὸ τὶς αἱρέσεις καὶ παραθρησκεῖες, ποὺ ἔχουν κατακλύσει καὶ τὴν πατρίδα μας τὰ τελευταῖα ἰδίως χρόνια, καθὼς καὶ τὸ νὰ προχωρήσῃ στὶς μυσίες, τελετουργίες καὶ ἄλλες δαιμονικὲς ἐνέργειες, ποὺ τοῦ ἐπιβάλλουν προκειμένου νὰ γίνῃ μέλος, συνεπάγεται τὴν ἄρνηση συνειδητὰ ἢ ἀσυνεῖδητα τῆς πίστεώς του στὸν Τριαδικὸ Θεό, τὸν Χριστό, τὴν Ἐκκλησία καὶ τὸ Βάπτισμα, γι' αὐτὸ εἶχα ρωτήσῃ τὸν Γέροντα· «Τί πρέπει νὰ κάνουμε μ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν μετανοοῦν καὶ θέλουν νὰ ἐπιστρέψουν στὴν Ἐκκλησία;». «Θὰ τελῆς, εἶπε, τὴν Ἀκολουθία τοῦ ἐπιστρέφοντος στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Οἱ ἐπιστρέφοντες, θὰ ἀποκηρύσσουν μὲ λίβελλο τὴν κακοδοξία, θὰ ὁμολογοῦν τὴν πίστη τῆς Ἐκκλησίας, ἀπαγγέλοντες τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως καὶ τότε θὰ τοὺς χρήσῃ διὰ τοῦ ἁγίου Χρίσματος».

Θλιβερὸ φαινόμενο τῆς ἐποχῆς μας εἶναι ἡ τάση πολλῶν ἀνθρώπων νὰ ἀποδίδουν συλλήβδην, τὴν κάθε ψυχικὴ διαταραχὴ, προσωπικὴ ἢ οἰκογενειακὴ δυσκολία ἢ ἀποτυχία, στὴν μαγεία ἢ τὴν δαιμονοπληξία. Τοῦτο διαπιστώνεται ἀπὸ

τὸ γεγονός, ὅτι πλήθη μάγων καὶ ἔξορκιστῶν λυ-
μαίνονται τὸν τόπο, «*πονηροὶ ἄνθρωποι καὶ γόη-
τες ... πλανῶντες καὶ πλανώμενοι*» (Β΄ Τιμ. γ΄, 13).
Τὸ φαινόμενο αὐτὸ μαρτυρεῖ ἄγνοια τῶν ἀνθρώ-
πων περὶ τῆς διακρίσεως μεταξύ δαιμονοπληξίας
καὶ νοσηρῶν ψυχικῶν ἐκδηλώσεων, λόγῳ βλάβης
τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ἐνῶ συγχρόνως προ-
δίδει ἔλλειψη μετανοίας καὶ ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς
τῶν πασχόντων ἢ τῶν ἀνθρώπων τοῦ περιβάλλο-
ντος αὐτῶν, ποὺ εἶναι οἱ πραγματικὲς αἰτίες
τῶν φαινομένων αὐτῶν. Ἐπίσης, δηλώνει τὴν
ὑπαρξὴ ἐπιφανειακῆς θρησκευτικότητος ἢ μάλ-
λον νοσηρῆς θρησκοληψίας, ποὺ γεμίζει φόβο
καὶ τρόμο τὶς ψυχὲς αὐτῶν καὶ ἔτσι τοὺς καθιστᾷ
ὑποχείριους τῶν πνευματικῶν «*τρομοκρατῶν*»,
μάγων καὶ ἔξορκιστῶν. Ὅλα αὐτὰ ἔχουν ὡς συ-
νέπεια τὴν ταλαιπωρία ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι δὲν
εἶναι δαιμονισμένοι, ἀλλὰ ψυχικὰ ταλαιπωρημέ-
νοι ἀπὸ διάφορες αἰτίες καὶ ἀφορμές, ποὺ ἐμφα-
νίζουν νοσηρὰ συμπτώματα καὶ ἀποκλίνουσες
συμπεριφορές. Αὐτούς, οἱ δικοὶ τους ἄνθρωποι,
γονεῖς, συγγενεῖς κ.ἄ., τοὺς θεωροῦν ἀδιακρί-
τως ὡς δαιμονισμένους καὶ τοὺς ὀδηγοῦν στοὺς
μάγους καὶ τοὺς ἔξορκιστές. Αὐτοί, μὲ τὴν σειρά
τους, ὑποβάλλουν τοὺς μὲν σ' ἓνα φαῦλο κύκλο

τραυματικῶν ἐμπειριῶν, τοὺς δὲ σὲ γενναία οἰκο-
νομικὴ ἀφαιμάξη. Ὁ Γέρων Παῖσιος ἀνεφέρετο
μὲ μεγάλη αὐστηρότητα σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση.
Ἔλεγε «βλέπω γονεῖς καὶ συγγενεῖς, ποὺ μὲ τὴν
ζωή, τὴν ἀγωγή καὶ τὴν συμπεριφορὰ τους ἔχουν
τραυματίσει τίς ψυχές τῶν παιδιῶν τους καὶ τίς
ἔχουν ὀδηγήσει σὲ ἀποκλίνουσες συμπεριφορές,
νὰ τρέχουν αὐτὰ στοὺς μάγους καὶ τοὺς ἔξορ-
κιστές, σὰν νὰ εἶναι δαιμονισμένα. Καὶ αὐτὰ τὰ
καημένα μπαίνουντας σ' αὐτὴ τὴν ἐξευτελιστικὴ
διαδικασία τῶν ὁμαδικῶν δημοσίων ἔξορκισμῶν,
ἐν εἴδει “show”, στενοχωροῦνται, ντρέπονται καὶ
ὅταν συνέρχονται δὲν ἔχουν μάτια νὰ ἀντικρύ-
σουν τοὺς συνανθρώπους τους».

Ἄντὶ ὅλων αὐτῶν, συνιστοῦσε τὴν μετάνοια καὶ
τὴν ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ αὐτῶν ποὺ προκάλεσαν
τὸ πρόβλημα ὡς τὴν αὐθεντικὴ ὁδὸ ὑπερβάσεως
αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἔκφραση τοῦ ὀσίου Πορφυρίου
τοῦ Κασσοκαλυβίτου «ἐσεῖς νὰ γίνετε ἅγιοι καὶ θὰ
γίνουν καλὰ τὰ παιδιὰ σας».

Ὅλους μᾶς ἀπασχολοῦν οἱ προσφιλεῖς κεκοι-
μημένοι μας, ἢ κατάστασή τους καὶ τὸ τί μπορού-
με νὰ κάνουμε γι' αὐτούς. Μὲ αὐτὴ τὴν ἀφορμὴ
ρωτούσαμε σχετικῶς τὸν Γέροντα καὶ ζητούσαμε
πειστικὲς ἀπαντήσεις. Ἐκεῖνος μὲ ἔμφαση μᾶς

συμβούλευε νὰ προσευχόμεστε πολὺ γι' αὐτούς. «Ἡ προσευχή, ἔλεγε, τὰ μνημόσυνα, οἱ λειτουργίες, οἱ ἐλεημοσύνες ὠφελοῦν πολὺ τοὺς κεκοιμημένους». «Μάλιστα, συμπλήρωνε, νὰ προσεύχεσθε περισσότερο γιὰ τοὺς κεκοιμημένους παρὰ γιὰ τοὺς ζῶντες. Γιατὶ αὐτοὶ ἀπὸ μόνοι τους δὲν μποροῦν νὰ κάνουν τίποτα πλέον, ἐνῶ ἐμεῖς μποροῦμε νὰ τοὺς βοηθήσουμε, ἐλκύνοντας μὲ τὶς προσευχὲς καὶ τὰ ἄλλα μέσα, ποὺ ἀναφέραμε, τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, ὥστε νὰ βελτιωθῆ ἢ καὶ νὰ ἀλλάξῃ ἢ κατάστασή τους, γιατί εἶναι ἀκόμη ὑπὸ κρίσιν». Καὶ κατέληγε, λέγοντας μὲ τὸν χαρακτηριστικὸ του τρόπο «εἶναι μικρὸ πρᾶγμα μὲ τὶς προσευχὲς μας νὰ βρεθῆ ὁ κεκοιμημένος μας ἀπὸ ἓνα ἀνήλιο ὑπόγειο, σὲ ἓνα εὐήλιο διαμερισμάκι;». Κάποια φορά, θυμᾶμαι, ποὺ ἀνέφερε κάτι τὸ συγκλονιστικὸ σχετικὰ μὲ τοὺς κεκοιμημένους καὶ τὴν στάση μας ἀπέναντι σ' αὐτούς. Ἦταν ἓνας αὐτόχειρας, ποὺ ἔθεσε τέρμα στὴν ζωὴ του πέφτοντας σ' ἓνα ποταμὸ ἀπὸ μιὰ γέφυρα. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, καθὼς εἶπε ὁ Γέροντας, πέφτοντας μετανόησε, ζήτησε συγχώρηση, ἔγινε δεκτὴ ἢ μετάνοιά του καὶ ἡ ψυχὴ του παρελήφθη ἀπὸ ἄγγελο Κυρίου. Γιὰ νὰ μάθουμε, νὰ μὴν ἀπελπίζομαστε, νὰ προσευχόμεστε γιὰ τοὺς ἀδελφούς μας,

ζητοῦντες τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ μὴ γινόμεσθε κριτὲς τῶν ἄλλων, σύμφωνα μὲ τὸν λόγο τοῦ ἁγ. Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου «μὴ προάρπαζε τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ» (PG 78, 377).

Μαρτυρεῖται ὁμοφώνως ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴ παράδοση, ὅτι ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ὑπερηφάνεια. Τοῦτο ἄλλως τε ὑπογραμμίζεται ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή, ὅπου μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρεται, ὅτι «Κύριος ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται...» (Παροιμ. γ', 34) καὶ «πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται» (Λουκ. ιη', 14). Μὲ τὸ παρακάτω περιστατικὸ, ποὺ διηγήθηκε ὁ Γέροντας σὲ κάποια ἐπίσκεψη, διαπιστώνουμε, ὅτι ἡ ὑπερηφάνεια δὲν εἶναι θλιβερὸ προνόμιο τῶν ἐπισήμων, πλουσίων καὶ ἐγγραμμάτων μόνον, ἀλλ' ἀπαντᾶται καὶ μεταξὺ τῶν πλέον ἀσήμων, πτωχῶν καὶ ἀγραμμάτων ἀνθρώπων. Τέτοιος ἦταν ἓνας βοσκός, ποὺ μιὰ μέρα συζητοῦσε μὲ τὸν Γέροντα, τὰ χρόνια ποὺ αὐτὸς ἀσκήτευε στὴν Μονὴ Στομίου, κοντὰ στὴν Κόνιτσα. Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς συζητήσεως ὁ σκύλος τοῦ κοπαδιοῦ πλησίασε νὰ φάη τὸ φαγητὸ τοῦ βοσκοῦ, ποὺ ἦταν μέσα σ' ἓνα πιάτο λίγο πιὸ πέρα. Ὁ βοσκὸς ἀντελήφθη τὴν πρόθεση τοῦ σκύλου καὶ μὲ μιὰ γρήγορη καὶ ἐπιδέξια κίνηση σκέπασε τὸ πιά-

το καὶ ἀπέτρεψε τὴν ζημιὰ. Τότε στράφηκε πρὸς τὸν Γέροντα ὅλος καμάρι καὶ τοῦ εἶπε: «εἶδες καλόγερε πόσο ἔξυπνος εἶμαι καὶ πῶς κατάφερα νὰ σώσω τὸ φαγητό;». Ἀναφέροντας τὸ περιστατικὸ αὐτὸ ὁ Γέροντας ἐπεσήμανε τὸν κίνδυνο τῆς ὑπερηφανείας, ποὺ διατρέχουμε ὅλοι, καὶ τὴν ἀνάγκη νὰ ἔχουμε ἐγρήγορση, μετάνοια καὶ ταπεινώση γιὰ νὰ ἀποφεύγουμε τὸν ἐκ δεξιῶν πειρασμό.

Ἐρωτήσαμε τὸν Γέροντα σὲ κάποια ἐπίσκεψή μας γιὰ τὴν ἐλεημοσύνη. Ἡ ἀπάντησή του ἦταν κατηγορηματικὴ, ὅτι πρέπει νὰ ἀσκοῦμε τὴν μεγάλη αὐτὴ χριστιανικὴ ἀρετὴ, ποὺ τὴν συνιστᾷ ὁ Χριστός, μακαρίζοντας αὐτοὺς ποὺ τὴν ἀσκοῦν, στὴν ἐπὶ τοῦ Ὁρους ὁμιλία, μὲ αὐτὰ τὰ λόγια «μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται» (Ματθ. ε', 7). Ἰδιαιτέρως προέτρεπε νὰ βοηθοῦμε χῆρες, ὄρφανά, πολυτέκνους καὶ γενικῶς ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν μεγάλη ἀνάγκη. «Αὐτοί, ἔλεγε, δεχόμενοι τὴν βοήθεια εὐχονται ἀπὸ τὴν καρδιά τους γιὰ μᾶς καὶ τοὺς κεκοιμημένους μας, λέγοντας γι' αὐτούς, «Θεὸς χωρέσ' τους, νὰ ἀγιάσουν τὰ κόκκαλά τους!» καὶ ὁ Θεὸς ἀκούει τὶς ἐκ βαθέων προσευχὰς τους». Στὴν ἐρώτηση, ὅτι πολλὰς φορὲς μᾶς βασανίζει ὁ λογισμὸς, ὅτι οἱ ζητοῦντες μπορεῖ νὰ εἶναι ἀπατεῶνες ἢ νὰ χρησιμοποιοῦν

τὴν ἔλεημοσύνη μας γιὰ ἐπιβλαβεῖς σκοπούς, ἀπα-
ντοῦσε, ὅτι σ' αὐτὲς τὶς περιπτώσεις καλὸν εἶναι
ἡμεῖς νὰ τηροῦμε μὲ διάκριση τὴν ἐντολὴ τοῦ Χρι-
στοῦ, δίνοντας ἔστω ἓνα μικρὸ ποσὸ καὶ Ἐκεῖνος
φροντίζει τὰ χρήματα νὰ πηγαίνουν ἐκεῖ πού πρέ-
πει. Μάλιστα ἀνέφερε διὰ μακρῶν τοὺς τρόπους,
μὲ τοὺς ὁποίους γίνεται αὐτό².

Εἶναι γνωστὴ ἡ ἀθλία κατάσταση τοῦ κόσμου,
πού «ὄλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται» (Α' Ἰω. ε', 19) καὶ
οἱ δυσκολίες πού ἀντιμετωπίζει ὁ συνειδητὸς χρι-
στιανός, ἐφ' ὅσον εἶναι «στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλι-
μένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν» (Ματθ. ζ',
14). Οἱ «ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου», ὁ διάβολος, πού
«ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα κατα-
πίη» (Α' Πέτρ. ε', 8). ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος, ὁ ὑπο-
δουλωμένος στὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς καὶ ὁ κό-
σμος, ὁ ὑποχείριος στὸν διάβολο, πού προβάλλει
ἐλκυστικὰ τὰ θελήματα αὐτοῦ, πολεμοῦν μὲ λύσσα
τὸν χριστιανό, ὁ ὁποῖος κυριολεκτικὰ «διαβαίνει ἐν

---

2. Αὐτούσια τὰ λόγια τοῦ Γέροντος πάνω στὸ θέμα
αὐτὸ παρατίθενται στὸ κεφ. «Τοῦτο ποιῶν ἄνθρακας πυ-
ρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ» τοῦ βιβλίου, Γέ-
ροντος Παῖσιου Ἀγιορείτου, Λόγοι Β', Πνευματικὴ ἀφύ-
πνιση, Ἱερὸν Ἡσυχαστήριον «Εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης ὁ
Θεολόγος», Σουρωτὴ Θεσσαλονίκης 1999, σελ. 169-172.

μέσω παγίδων» (Σοφ. Σειράχ θ', 13). Στὸ ἀγωνιῶ-
δες ἐρώτημα χριστιανῶν οἰκογενειάρχων πρὸς τὸν
Γέροντα, γιὰ τὸ τί ἔπρεπε νὰ κάνουν προκειμένου
νὰ ἀντιμετωπίσουν τὶς δεινὲς περιστάσεις, ἐκεῖνος
ἔδωσε σὲ δύο διαφορετικοὺς ἀνθρώπους ἀπαντή-
σεις, ποὺ δείχνουν τὴν διέξοδο ἀπὸ τὸν ἀσφυκτι-
κὸ κλοιὸ τῆς καθημερινῆς πραγματικότητος. Στὸν
ἕνα εἶπε, ὅτι θὰ γλυτώσουμε ἀπ' ὅλα αὐτὰ καὶ θὰ
σωθοῦμε, ἐὰν «γαντζωθοῦμε στὴν Ἐκκλησία μας». Στὸν
δεύτερο ἀπάντησε σὲ ἄλλη χρονικὴ στιγμή,
σὰν ἐπεξήγηση στὸ παραπάνω «νὰ ἐκκλησιάζε-
σθε, νὰ ἐξομολογεῖσθε, νὰ κοινωνᾶτε καὶ τὸν μέσο
ὄρο θὰ τὸν πιάσετε».

Εἶναι γνωστὴ ἡ προτροπὴ τοῦ Μεγ. Βασιλεί-
ου «πρόσεχε σεαυτῶ» (PG 31, 217B) καὶ ἡ ὁμό-
θυμος συμβουλὴ τῶν ἁγίων Πατέρων γιὰ διαρκῆ
αὐτοέλεγχο τοῦ χριστιανοῦ. Αὐτὴ τὴν παράδοση
ἀκολουθῶν ὁ Γέρον Παῖσιος μᾶς συνεβούλευε
νὰ ἐξετάζουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας γιὰ νὰ βλέπουμε
«πόσων καρτιῶν χριστιανοὶ εἴμαστε».

Ἄφησα γιὰ τὸ τέλος δύο συμβουλές, ποὺ μοῦ
ἔδωσε ὁ Γέροντας, ὅταν τὸν ἐπισκέφθηκα γιὰ τὴν
τελικὴ ἐπιβεβαίωση τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ὡς
πρὸς τὴν εἴσοδό μου στὴν ἱερωσύνη. Ἦταν ἡ 1η
Νοεμβρίου 1986, κατὰ τὴν ὁποία ἡ Ἐκκλησία τιμᾶ

τὴν μνήμη τοῦ ὀσίου Δαβὶδ τοῦ Γέροντος. Μέσα στὸ ὑγρὸ φθινοπωρινὸ ἀπόγευμα κατέβαινα μὲ λαχτάρια ἀπὸ τὶς Καρυές πρὸς τὸ κελλί τοῦ Γέροντος, τὴν Παναγούδα. Λίγο πιὸ κάτω ἀπὸ τὴν μονὴ Κουτλουμουσίου, δύο σκυλιὰ ἔγιναν «συνοδοιπόροι» μου. Προπορεύονταν στὸ μονοπάτι, τὸ ὁποῖο δὲν ἐγνώριζα καλά. Ὅταν μὲ ὠδήγησαν μπροστὰ στὴν ἐξώπορτα τῆς αὐλῆς τοῦ κελλιοῦ καὶ βγήκε ὁ Γέροντας γιὰ νὰ μὲ ὑποδεχθῆ, τοὺς εἶπε μὲ νόημα «ἄντε, πηγαίνετε τώρα». Καὶ ἐκεῖνα, σὰν καλοὶ «ὑποτακτικοί», ἔφυγαν ἀμέσως, ἀφοῦ εἶχαν ἐκπληρώσει τὴν ἀποστολὴ τους. Αὐτὴ τὴν φορὰ μὲ δέχθηκε ὁ Γέροντας μέσα στὸ κελλί, ὅπου ἔκαιγε ἡ ξυλόσομπα. Μετὰ τὸ «κλασσικὸ» κέρασμα, περάσαμε στὸ ἐκκλησάκι τοῦ κελλιοῦ. Τοῦ ἀνέφερα τὸν σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς μου καὶ μετὰ τὴν ἀνεπιφύλακτη καὶ συγχρόνως συγκλονιστικὴ γιὰ μένα ἀπάντησή του «καὶ βέβαια εἶναι θέλημα Θεοῦ», συζητήσαμε γιὰ διάφορα θέματα. Ἐκεῖ, μεταξὺ τῶν ἄλλων, μοῦ ἔδωσε τὶς παρακάτω συμβουλές, τὶς ὁποῖες ἀναφέρω ἐλπίζοντας, ὅτι θὰ βοηθήσουν τοὺς ἀδελφούς μου, ὅπως ἐβοήθησαν κι ἐμένα. Ἡ πρώτη συμβουλή του ἦταν «μὴ βάζεις τὰ προγράμματά σου μπροστὰ ἀπὸ τὰ προγράμματα τοῦ Θεοῦ». Ὁ λόγος του αὐτὸς ὑπῆρξε λυ-

τρωτικὸς γιὰ μένα. Μὲ ἐλευθέρωσε ἀπὸ τὸ ἄγχος καὶ τὴν ἀγωνία. Μοῦ ἐδίδαξε νὰ προτάσσω πάντοτε τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ στὴν ζωὴ μου ἀπὸ τὸ δικό μου θέλημα, νὰ ζητῶ ἀπὸ τὸν Χριστὸ νὰ προπορεύεται καθημερινῶς στὴν ζωὴ μου καὶ νὰ μὲ κατευθύνῃ στὸ κάθε τί. Καὶ εἶδα μέσα ἀπὸ τὴν καθημερινὴ πείρα τόσων χρόνων, ὅτι ὁ Χριστὸς ξέρει καὶ μπορεῖ νὰ κἀνῃ τὸ «κουμάντο» κατὰ τὸν ἄριστο τρόπο, ὅταν ἐλεύθερα, ἀβίαστα καὶ ἀνεπιφύλακτα τὸν ἀγαποῦμε, τὸν ἐμπιστευόμαστε καὶ τοῦ τὸ ζητοῦμε. Κι ὅλοι καταλαβαίνουμε τὴν σημασία, πὺ ἔχει αὐτό, ἰδιαιτέρως γιὰ τὴν διακονία τοῦ ποιμένου λογικῶν προβάτων καὶ γιὰ τοὺς πιστοὺς, πὺ τοῦ ἐνεπιστεύθη ὁ Χριστὸς. Ἡ δευτέρη συμβουλή του ἦταν: «Γιὰ ὅ,τι εἶσαι, ὅ,τι ἔχεις καὶ ὅ,τι ἐπιτυγχάνεις νὰ εὐχαριστῆς τὸν Θεό· εὐχαριστῶντας τὸν Θεό, θὰ συνειδητοποιῆς, ὅτι δὲν εἶναι ἰδικά σου κατορθώματα, ἀλλὰ εἶναι δῶρα Του καὶ θὰ ταπεινώνεσαι». Ἀντιλαμβάνεται κανεὶς χωρὶς πολλὰ σχόλια τὴν σημασία τῆς ὑποθήκης αὐτῆς τοῦ Γέροντος, πὺ μὲ ἓνα ἀπλό, ἀλλὰ «τετράγωνο» τρόπο, ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο στὴν αὐτογνωσία καὶ τὴν ἰσορροπία, μακριὰ ἀπὸ τὰ νοσηρὰ συμπλέγματα μειονεξίας καὶ ὑπεροψίας, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸν θανάσιμο ἐχθρὸ τοῦ ἀνθρώ-

που, τὴν ὑπερηφάνεια. Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Γέροντος μοῦ θυμίζουν πάντα αὐτὸ ποὺ γράφει ὁ ἅπ. Παῦλος «*Τί ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; Εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών;*» (Α΄ Κορ. δ΄, 7).

* * *

Γνωρίζω ὅτι ἔχουν γραφῆ χιλιάδες σελίδες γιὰ τὸν Γέροντα Παῖσιο. Καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι θὰ γραφοῦν καὶ ἄλλες, πολλές. Μὲ τὴν ἐργασία μου αὐτὴ δὲν ἐφιλοδόξησα νὰ προσθέσω κι ἐγὼ μερικές σελίδες στὶς τόσες ἄλλες. Ἡ κατάθεση τῆς προσωπικῆς μου μαρτυρίας, εἴκοσι ἕνα χρόνια μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος, εἶναι χρέος τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς αὐτόν, ὁ ὁποῖος κατὰ πρόνοιαν Θεοῦ μὲ ἐβοήθησε σὲ κρίσιμες ἐπιλογές τῆς ζωῆς μου καὶ συνεχίζει νὰ μὲ βοηθῆ στὴν ποιμαντικὴ μου διακονία μὲ τὶς προσευχὲς καὶ τὶς ὑποθήκες ποὺ μοῦ ἄφησε. Ἐπίσης, ἡ χάραξη τῶν γραμμῶν αὐτῶν εἶναι χρέος ἀγάπης πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, γιὰ νὰ γνωρίσουν τὸν ἀθηντικὸ αὐτὸν ἄνθρωπο καὶ τὸ ἅγιό θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὅπως διατυπώθηκε ἀπὸ τὰ χεῖλη του, μὲ τὴν εὐχὴ νὰ γίνῃ καὶ δικό τους θέλημα πρὸς σωτηρίαν.